

ки роботи наукових співробітників, дозволить установам якісно проводити спрямоване матеріальне стимулювання працівників з урахуванням усіх виплат, оцінити ефективність застосовуваних систем матеріального стимулювання співробітників і збільшити ступінь зацікавленості адміністрації в самому працівнику.

Перспектива подальших досліджень. Наступним етапом є оцінка ефективності матеріального стимулювання праці з позицій зацікавлених контрагентів. При оцінці ефективності матеріального стимулювання праці співробітників з точки зору науковця необхідно розглядати задоволеність розміром заробітної плати, іншими виплатами матеріального стимулювання і т.і. Адміністрації потрібна інформація для оперативного управління коштами, спрямованими на матеріальне стимулювання праці співробітників, і їх можливих змін у разі прийняття відповідного управлінського рішення в наступні періоди діяльності. Тому, для Адміністрації важливі показники ефективності матеріального стимулювання, що прямо або побічно впливають на витрати Установи, отже, і на кінцевий показник діяльності.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ:

1. Анжела Берон. Управление эффективностью работы Performance Management / Анжела Берон, Майкл Армстронг. // The New Realities. – 2007.
2. Богиня Д.П. Теоретико-методологические аспекты исследования конкурентоспособности рабочей силы / Д.П. Богиня // Конкурентоспособность в сфере труда. – К., 2001. – Вып.1. – С.10-18.
3. Бородин Е. Человеческий капитал как основной источник экономического роста / Е. Бородин // Экономика Украины. – 2003. – №7. – С.48-51.
4. Балабанова Л.В. Управление персоналом: Навч. посібник / Л.В. Балабанова, О.В. Сардак. – К.: Професіонал, 2006. – 512 с.
5. Головатий М.Ф. Управлінські аспекти соціальної роботи. Курс лекцій / М.Ф. Головатий, М.П. Лукашевич, Г.А. Дмитренко та ін. – К.: МАУП, 2004. – 368 с.
6. Данюк В.М. Менеджмент персоналу: Навч. посіб. / В.М. Данюк, В.М. Петюх, С.О. Цимбалюк та ін.; За заг. ред. В.М. Данюка, В. М. Петюха. – К.: КНЕУ, 2004. – 398 с.
7. Завіновська Г.Т. Економіка праці: навч. посіб. / Г.Т. Завіновська. – К.: КНЕУ, 2003. – 432 с.
8. Кибанов А.Я. Управление персоналом организации / Под ред. А.Я. Кибанова. – М.: ИНФРА-М, 1997. – 512 с.
9. Кириченко О.А. Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності: Навч. посіб./ О.А. Кириченко/ – 3-тє вид., перероб. і доп. – К.: Знання-Прес, 2002. - 384 с.
10. Колот А.М. Мотивація персоналу: Підручник. / А.М. Колот – К.: КНЕУ, 2002. – 337 с.
11. Малиш О.М. Моделювання поведінки підприємства щодо вдосконалення персоналу / О.М. Малиш // Економіст. – 2003. – № 11. – С. 19-22.
12. Савченко В.А. Управление развитием персоналу: навч. посіб. / В.А. Савченко. – Київ: КНЕУ, 2002. – 351 с.

УДК 339.166.5

ІНТЕЛЕКТУАЛЬНА ВЛАСНІСТЬ В ІННОВАЦІЙНОМУ РОЗВИТКУ УКРАЇНИ

О.М. ДИМОВ – кандидат с.-г. наук, с.н.с.,

І.М. БІЛЯЄВА – кандидат с.-г. наук,

Інститут зрошуваного землеробства НААН

Постановка проблеми. В даний час людство переживає період глобальних інноваційних трансформацій. Сучасна ринкова економіка характеризується зростанням частки інноваційної складової у всіх сферах матеріального та нематеріального виробництва, зростанням ролі знань і цінності інформації. Для успішного створення та впровадження у виробництво інновацій в національній економіці повинні скластися комфортний інвестиційний клімат і сприятливе інституційне середовище. Велике значення мають також інформаційні технології, які стають важливим чинником зростання продуктивності праці й зниження рівня витрат. У зв'язку з цим на передній план висувається потужний інструмент розвитку суспільства – **інститут інтелектуальної власності (ІІВ)**, під яким розуміється сукупність норм, відносин, механізмів і процесів формування та обігу продуктів інтелектуальної праці. В рамках цього інституту відбувається відтворення інновацій за допомогою перетворення результатів інтелектуальної діяльності на об'єкти інтелектуальної власності, а його аналіз передбачає дослідження сфери інтелектуальної діяльності та створення інтелектуального продукту.

Стан вивчення проблеми. Економічному аналізу інтелектуальної власності присвячено багато досліджень. Зарубіжними дослідниками

інтелектуальна власність вивчається вже не одне десятиліття, проте у зв'язку з багатогранністю самої категорії, масштабами її використання і взаємозв'язком з різними розділами економічної теорії ця проблематика залишається актуальною. З переходом до ринкових відносин інтерес до економічного аналізу інтелектуальної власності зріс і у вітчизняних учених. Одночасно з'явилися дослідження так званої «інноваційної» («нової», «ноосферної» [8]) економіки. Проте, функціонування ІІВ в нових умовах господарювання в Україні залишається недостатньо вивченим. У зв'язку з переміщенням господарських стосунків у мережу Internet недостатньо розробленим залишається інституційний підхід до інтелектуальної власності. Поряд з теоретичними з'являються і практичні завдання кількісної і якісної оцінки ролі ІІВ у вітчизняних умовах. Основна увага в дослідженнях як в зарубіжній, так і у вітчизняній сучасній економічній науці приділяється правовим аспектам взаємин з приводу інтелектуальної власності.

Економічні аспекти інтелектуальної власності розглядаються в роботах П.Т. Бубенка, В.В. Величка, С.А. Володіна, С.М. Глухарєва, Д.Т. Гончаря, В.М. Жука, П.К. Канінського, М.І. Кислія, О.П. Комарницької, О.В. Крисального, М.Ф. Кропивка, М.Й. Маліка, Г.Ю. Монке, Л.І. Ніколаєнка,

П.В. Павлика, В.Л. Петрова, О.А. Підпригори, П.Т. Саблука, В.М. Сахацького, О.Д. Святоцького, В.П. Ситника, В.М. Скупого, С.О. Тивончука, П.М. Цибульова та інших.

У сучасних умовах набув актуальності інституційний аналіз інтелектуальної власності. Зокрема, окремі теоретичні та практичні аспекти цієї проблеми були порушені в роботах таких дослідників, як Є.Ф. Авдокушин, О.Ю. Амеліна, Ю.А. Афанасьєва, Л.М. Гохберг, А.Н. Єлісєєв, Ю.В. Захарова, Р.І. Капелюшников, Н.В. Манохіна, Н.Н. Суркіна, Р.С. Харісов, М.В. Ченцова, І.Є. Шульга, Л.М. Якупова та ін. У той же час в цих роботах недостатньо висвітлена проблема кількісного вкладу інтелектуальної діяльності в процес відтворення.

У зв'язку з цим виникає необхідність розробки єдиної класифікації підходів до інтелектуальної власності, вивчення її як інституту. При цьому слід враховувати особливості українського інституційного середовища, що переживає одночасний перехід до постіндустріальної та інноваційної економіки. Детального аналізу вимагають і практичні проблеми ІІВ в мережі Internet, а також супутні проблеми авторського і патентного права. Недостатньо вивченим залишається і питання про вклад інтелектуальної діяльності в процес відтворення.

Завдання і методика досліджень. Завданням даної статті є формування та обґрунтування теоретичних уявлень про роль ІІВ у становленні інноваційної економіки, а також визначення шляхів посилення впливу цього інституту на ефективність соціально-економічного розвитку країни.

Наукові дослідження базувались на комплексному використанні монографічного, абстрактно-логічного методів, економічного та системного аналізу.

Результати досліджень. Інтерес до інтелектуальної власності в Україні різко зріс на початку ХХІ століття, коли наука стала безпосередньою продуктивною силою, а ІІВ – основою світової інноваційної економіки. До цього часу фахівці стверджують фазу домінування п'ятого технологічного укладу при технологічному лідерстві Японії, США, Німеччини, Швеції, країн ЄС, Тайваню, Південної Кореї, Канади і Австралії, а в Україні – в основному переважає четвертий технологічний уклад [5].

Економічна природа інтелектуальної власності багато в чому обумовлена специфічним характером її об'єктів – їх нематеріальністю, відтворюваністю, наукоємністю. Головною властивістю будь-якого об'єкту інтелектуальної власності є його нематеріальний характер. Результатом інтелектуальної праці є створення ідеї.

В умовах глобальних економічних викликів розвинені країни багато в чому досягли успіху за рахунок ефективно працюючого ІІВ. Досвід таких країн, як Великобританія, Німеччина, США, Франція, Японія та ін., представляє важливу цінність для української економіки, в якій відносини, пов'язані з інтелектуальними продуктами, знаходяться в недостатньо розвиненому стані.

За ступенем впливу на національний ІІВ особливості процесу виробництва інноваційного продукту можна ранжувати наступним чином: 1) зростання витрат на проведення науково-дослідних

робіт; 2) збільшення частки зарубіжного капіталу при створенні інтелектуального продукту; 3) перехід від індивідуального винахідництва до колективного; 4) розвиток міждисциплінарних досліджень; 5) аутсорсинг інновацій; 6) оформлення патентів як способу блокування дій конкурентів.

Вдосконалення ІІВ у нашій країні може дозволити наздогнати розвинені країни за ступенем розвиненості інноваційної економіки. Остання багато в чому пов'язана з появою мережі Internet як нової сфери взаємодії економічних суб'єктів.

ІІВ ускладнюється і приймає нові форми. Виклики, з якими зіткнулися розвинені країни в процесі формування цього інституту, стоять і перед Україною, що передбачає гармонізацію національного законодавства у сфері інтелектуальної власності та створення нових механізмів її комерціалізації.

Стаття 55 «Технічна співпраця» проекту «Угоди між Україною та європейським союзом (ЄС) і державами – його членами» передбачає, що обидві сторони укріплюватимуть співпрацю у сфері технічного регулювання, стандартизації, ринкового контролю, акредитації і робіт з оцінки відповідності з метою поглиблення взаємопорозуміння відповідних систем і спрощення доступу до відповідних ринків [10]. З цією метою вони можуть починати діалог по нормативно-правових питаннях як на горизонтальному, так і галузевому рівнях.

Найбільш важливе економічне значення мають об'єкти авторського права, товарні знаки, знаки обслуговування, винаходи, фірмові найменування [7]. Дорогі інвестиції в наукові дослідження і розробку нових технологій окупуються лише в тому випадку, якщо інтелектуальна власність охороняється в правовому порядку. Широкий спектр об'єктів визначає і різноманітність засобів правової охорони. Проте, поділ об'єктів інтелектуальної власності за способами правової охорони (ті, що охороняються авторським правом, патентним правом тощо) настільки ж непродуктивний, як і поділ за «видами інтелектуальної власності» (промислова, літературно-художня, наукова, виконавська тощо), оскільки, по-перше, неможливо висунути чіткі й безперечні критерії такого поділу, а по-друге, один і той же об'єкт може охоронятися різними способами і розглядатися як такий, що належить до декількох «видів інтелектуальної власності» одночасно (в даний час це положення справедливе, наприклад, відносно промислових зразків, дизайну виробів, програм для ЕОМ тощо).

Найбільш доцільним представляється здійснення класифікації інтелектуальної власності безпосередньо за видами її об'єктів з урахуванням їх специфіки, можливих способів охорони та ступеня законодавчого забезпечення, аналогічно процесу «диференціації» правових режимів різних видів власності залежно від способів її придбання та правової охорони, що відбувається протягом останніх століть, виходячи з відмінностей у функціях і соціальному призначенні того чи іншого майна.

Одним з об'єктів інтелектуальної власності є патент, що засвідчує авторство, пріоритет і ексклюзивне право на використання винаходу протягом терміну дії патенту. Система патентів переслідує подвійну мету: по-перше, стимулювання інвестицій в розробку інновацій (винахідництва), що

компенсується тимчасовою монополією владою на використання новизни; по-друге, поширення передової технології (інноваційного продукту) на благо всього суспільства. Проте зловживання патентною монополією здатне привести і до прямо протилежного результату – штучного стримування науково-технічного прогресу. На основі аналізу моделі «оптимального життя патенту» Нордхауса можна зробити висновок, що терміни патентного захисту в сучасній економіці завищені. П. Самуельсон і У. Нордхаус встановили, що виняткове право, яке дарує видачею патенту винахідникові можливість контролювати використання свого винаходу протягом 17 років (у США встановлений саме такий термін) [11], створює тимчасову монополію як винагороду за винахідництво і є основним засобом стимулювання винахідницької активності серед окремих осіб або невеликих фірм. 17-річний термін життя патенту ефективний приблизно на 90 % у тому сенсі, що з його допомогою вдається не втратити 90 % максимального надлишку споживачів. Якщо виходити з цих цифр, то переконливої причини робити корінні зміни в патентній системі немає. Збільшення термінів дії патентів вступає в протиріччя з тенденцією прискорення науково-технічного прогресу, підсилює монополію на нові знання і гальмує інноваційний розвиток національної економіки.

Інтелектуальну власність завжди розглядали як родове поняття, але при цьому часто мали місце спроби обмежити її декількома видами (промисловою власністю та творами, що охороняються за допомогою авторського права), або звести її до декількох основних типів захисту прав авторів і патентовласників. При цьому до об'єктів промислової власності відносять головним чином науково-технічні твори людини, а до об'єктів авторського права – об'єкти культури та мистецтва. «Вузкість» подібного підходу очевидна. З іншого боку, інколи інтелектуальну власність трактують надмірно широко, відносячи до неї не лише всі предмети духовної культури в її всіх проявах, але й інформацію і навіть «моральні права авторів» [3].

У даний час найширший перелік об'єктів інтелектуальної власності міститься в п. 8 ст. 2 Конвенції про заснування Всесвітньої організації інтелектуальної власності (ВОІВ) 1967 року [4]. Крім того, до інтелектуальної власності зараховані «всі... права, що відносяться до інтелектуальної діяльності у виробничій, науковій, літературній і художній областях».

Пункт 2 ст. 1 Паризької конвенції по охороні промислової власності відносить до її об'єктів патенти на винаходи, корисні моделі, промислові зразки, товарні знаки, знаки обслуговування, фірмові найменування і вказівки місць походження товару, а також припинення недобросовісної конкуренції [9]. «Промислова власність розуміється в найширшому сенсі слова та поширюється не лише на промисловість і торгівлю, але також і на об'єкти сільськогосподарського виробництва та добувної промисловості і на всі продукти промислового або природного походження...» (п. 3 ст. 1 Паризької конвенції).

Таким чином, під промисловою власністю найчастіше розуміються права на різного роду результати інтелектуальної діяльності, яким нада-

ється спеціальна правова охорона, зважаючи на їх важливе значення для господарської діяльності, виробництва і торгівлі. Найбільш широке визначення промислової власності охоплює будь-які результати інтелектуальної діяльності, що використовуються у виробництві або мають інше господарське значення. Причому межа між промисловою власністю та іншими видами інтелектуальної власності поступово згладжується.

Охорона промислової власності є однією зі сфер найбільш активної міжнародної співпраці, що розвивається як під егідою міжнародних організацій (ВОІВ, СОТ), так і на основі двосторонніх угод.

У останні десятиліття увага громадськості прикута до економічного значення авторського права. Одна з причин цього – надзвичайне прискорення розвитку нових технічних засобів для створення і поширення робіт, що охороняються. Звукзапис, радіо і телебачення, фотокопіювання, освоєння кабельного та супутникового зв'язку, відеозапис, комп'ютерні технології – лише деякі приклади. Ще однією причиною для посилення уваги до економічного значення авторського права стала зростаюча значущість інтелектуальної власності в міжнародній торгівлі, а також необхідність захисту економічних інтересів юридичних осіб (хоча, на думку багатьох авторів, «авторське право без особистих немайнових прав багато в чому втрачає своє обличчя»). У число осіб, які згідно ст. 3 Угоди ТРІПС (АПІСТ) можуть претендувати на національний режим, прямо включені юридичні особи, тоді як Бернська конвенція заснована на правах автора як громадянина (наявність особистих немайнових прав, що захищають особу винахідника, вираховання терміну охорони на основі часу життя автора і п'ятдесяти років після його смерті) [1].

Відбувається певне «розмивання» специфіки авторського права, особливо відносно його «майнового» змісту. Виділення інститутів промислової, наукової, літературної чи духовної власності з загального поняття інтелектуальної власності є в даний час теоретично майже неможливим, а практично повністю недоцільним. Надмірно жорстка систематизація в цьому випадку стає настільки ж шкідливою, як і її повна відсутність. У багатьох країнах подібного поділу не існує. Наприклад, у США замість поняття «Промислова власність» дана сфера юриспруденції традиційно називається саме «правом інтелектуальної власності» [6].

У процесі становлення інноваційної економіки отримали розвиток і негативні аспекти функціонування ІІВ, які характерні для більшості країн і часто вимагають спільного вирішення. Серед них можна виділити спонтанну міграцію інтелектуального капіталу, комп'ютерне піратство, кіберсквотинг, а також опортунізм компаній, що дискредитують патентну систему, – так званих «патентних тролів», «патентні перегони», імітація товарних знаків. В умовах повсюдного поширення мережі Internet змінюється економічний механізм функціонування авторського права. Цифровий формат стирає відмінності між різними існуючими категоріями творів. «Піратство» складає єдину проблему у всіх областях інтелектуальної власності. Нарешті, з'являються нові схеми комерціалізації інтелектуальної дія-

льності, які не дозволяють ефективно використовувати традиційні форми охорони.

Однією з головних проблем української економіки є відсутність налагоджених механізмів переведення результатів інтелектуальної діяльності в інновації на стадіях охорони та реалізації інтелектуального продукту, найважливішою з яких є комерціалізація запатентованих досягнень.

Велінням часу є універсалізація охорони різних видів інтелектуальної власності. Комплексна їх регламентація передбачається в Угоді ТРІПС, в яку включений ряд положень, направлених на посилення ролі володільців товарних знаків [2]. У цих положеннях знаходиться віддзеркалення лобювання з боку США та інших країн компаній, що прагнуть активно використовувати свої товарні знаки. До цих положень належать: збільшення числа типів символів, які можуть слугувати товарними знаками; розробка процедур протидії реєстрації та її відміні; формулювання вимоги застосування ефективних заходів по охороні товарних знаків.

ІІВ нездатний ефективно функціонувати без втручання держави, а державна політика завжди направлена на підвищення власного добробуту, можливо, за рахунок інших національних економік. Існує думка, що прийняття Угоди ТРІПС вигідне країнам з високим інтелектуальним капіталом і великими обсягами накопичених знань, здатним до генерації інтелектуальних продуктів. Одним з основних заходів захисту національної економіки від негативних наслідків приєднання до Угоди ТРІПС може бути збільшення фінансової допомоги держави на оформлення міжнародних патентів і ліцензування торгівлі українським інтелектуальним продуктом, що перешкоджає безконтрольному витоку винаходів. Країни, які розвиваються, дотримуються думки, що результати інтелектуальної діяльності є загальнолюдським надбанням, тому до них повинен встановлюватися широкий доступ. За цим твердженням криється небажання платити високі ставки роялті та інші ліцензійні платежі власникам результатів інтелектуальної діяльності. Але в реальності перемагає точка зору розвинених країн.

Відмінною рисою вказаних тенденцій слугує їх глобальний характер, тому Україні доводиться вирішувати їх одночасно з провідними світовими державами. Прорив у даній галузі здатний забезпечити нашій країні конкурентну перевагу на світовому ринку інновацій і може бути здійснений, перш за все, за рахунок регіонів, що інтенсивно використовують чинник інтелектуальної власності.

Звідси випливає, що ІІВ є суперечливим, але потужним засобом розвитку сучасної цивілізації, а його ефективне функціонування здатне забезпечити швидкий і якісний перехід до інноваційної економіки. В зв'язку з цим вивчення ролі ІІВ у становленні та розвитку інноваційної економіки в Україні представляє істотний науковий інтерес.

Основними характеристиками сучасного ІІВ є переважно колективний характер прав власності на інтелектуальний продукт; закріплення інтелектуального продукту у власність за виконавцем при державному фінансуванні інтелектуальної діяльності; неможливість повного відчуження знання від виконавця; великий об'єм трансакцій з приводу реалізації права на остаточний характер; відсут-

ність права на безстрокове володіння інтелектуальним продуктом; дуалізм користування (на правах винятковості або невинятковості).

Разом з тим ряд таких важливих проблем, як економічна суть інтелектуальної власності, специфіка стосунків інтелектуальної власності на стадіях створення, охорони і реалізації інтелектуальних продуктів, принципи раціонального розподілу «жмутка» прав інтелектуальної власності (за А. Оноре – винятковість, відчужуваність і роздрібненість) та інші залишаються недостатньо вивченими. Так, на відміну від традиційних матеріальних і фінансових активів, для яких привласнення рівнозначне відчуженню, інтелектуальний продукт володіє унікальною особливістю. Відносно ідеї привласнення не еквівалентне відчуженню, оскільки ідея невідчужувана; може бути відчужений лише дохід від її реалізації.

У даний час в Україні відбувається вдосконалення ІІВ відповідно до вимог нового економічного середовища; пошук таких механізмів роботи, які дозволять оптимально захистити інтелектуальні права і підвищити віддачу від реалізації інтелектуального продукту. Особливого значення раціональна організація ІІВ набуває в умовах переорієнтації економіки та необхідності прискореного переходу національного господарства до інноваційного розвитку. У зв'язку з цим існує потреба у всебічному вивченні ІІВ, його місця в системі стосунків власності, а також розгляді процесів взаємодії агентів з приводу створення, захисту, реалізації та впровадження інтелектуальних продуктів.

У інноваційній економіці ІІВ є одним з найважливіших компонентів, що створюють умови для поширення нових знань. Стосунки інтелектуальної власності є основою всієї сукупності взаємозв'язків, які виникають в інноваційному просторі. Інтелектуальний продукт, що є результатом інтелектуальної діяльності, виступає передумовою отримання рентного доходу, фундаментом побудови інноваційних ланцюжків і чинником створення конкурентоздатної економіки.

ІІВ вносить вклад у реалізацію всього комплексу взаємодій в інноваційній сфері. Безперервність інноваційних процесів досягається лише за умови активної державної участі в процесах створення і підтримки раціонального ІІВ. Інакше суспільство виявиться відірваним від споживання вже існуючого інтелектуального продукту, що здатне привести до зниження інноваційного потенціалу національної економіки.

У сучасних умовах ІІВ дозволяє розвиненим країнам підсилити своє монопольне положення у сфері міжнародної торгівлі об'єктами інтелектуальної праці. Володіючи значними ресурсами, розвинені країни пропонують талановитим фахівцям з країн другого і третього світу набагато вигідніші умови роботи, згодом закриваючи канали зворотного руху створюваних ними нових знань. У сучасній економіці виникає проблема захисту інтелектуальної власності не лише на індивідуальному, але й на національному рівні.

Сприяючи формуванню системоутворюючих зв'язків у інноваційній сфері, ІІВ виступає як одна з найважливіших рушійних сил розвитку національної інноваційної системи. Значення ІІВ у даній галузі полягає в тому, що він:

- фіксує створювані результати інтелектуальної діяльності;
- формує систему законодавчого оформлення стосунків з приводу об'єктів інтелектуальної власності;

- інформує про технічний рівень розвитку різних галузей знань;
- забезпечує просторову дифузію винаходів.

Аналіз зарубіжних і українського ІІВ, процесів створення, охорони та реалізації інтелектуальних продуктів підтвердив, що інноваційний розвиток може бути різноякісним, досягти високих його темпів можливо як на власній основі, так і за допомогою запозичення чужого досвіду.

Зараз в Україні проводиться досить серйозна робота по будівництву раціональних інститутів, які регулюють питання реалізації інтелектуальної власності. Країні належить вирішити ще безліч проблем і у сфері ліцензійної торгівлі. Те, що ми недостатньо використовуємо свій інтелектуальний потенціал – це очевидно, причому втрати виникають як усередині країни, так і на світовому ринку. Вирішення всіх проблем і розробка грамотної державної політики в інноваційній сфері – одне з стратегічно важливих завдань національної економіки.

Актуальним завданням економіки України є розвиток національного наукоємного виробництва, створення та впровадження новітніх інформаційних технологій і формування прискореними темпами взаємовигідних для всіх учасників ринку стосунків у наукоємних галузях виробництва.

Висновки. Результати проведених досліджень щодо ролі ІІВ у сучасному світі на основі теоретичних узагальнень діючої нормативної документації та існуючих у науковій літературі трактувань вітчизняних і зарубіжних вчених дозволили встановити наступне:

- інтелектуальна власність – це найважливіша категорія, що визначає швидкість і якість розвитку національної економіки. За допомогою ІІВ, що захищає результати інтелектуальної праці, створюються необхідні передумови для інноваційного розвитку, будується інноваційний простір, формуються умови для нової хвилі відкриттів;

- ІІВ є потужним засобом розвитку сучасного суспільства, а його ефективне функціонування здатне забезпечити швидкий і якісний перехід до інноваційної економіки, в якій він є одним з найбільш важливих компонентів, що створюють умови для поширення нових знань;

- відносини інтелектуальної власності є основою всієї сукупності взаємозв'язків, які виникають в інноваційному просторі. Інтелектуальний продукт, що є результатом інтелектуальної діяльності, виступає фундаментом побудови інноваційних ланцюжків і чинником створення конкурентоздатної економіки;

- сприяючи формуванню системоутворюючих зв'язків в інноваційній сфері, ІІВ виступає як одна з найважливіших рушійних сил розвитку національної інноваційної системи.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ:

1. Бернская конвенция по охране литературной и художественной собственности 1886 г. / Вошла в силу: 05.12.1887 г. Изменялась, пересматривалась и дополнялась в 1896 и 1908 гг. [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://www.wipo.int/treaties/ru/ip/berne/berne.html>. - Ст. 7 (1).
2. Генеральное соглашение по тарифам и торговле (General Agreement on Tariffs and Trade) / Г. Бетс, Б. Брайндли, С. Уильямс и др. Под общей ред.: д.э.н. Осадчей И.М. // Бизнес. Толковый словарь. – М.: «ИНФРА-М», Изд-во «Весь Мир», 1998.
3. Кейзеров Н. Духовное имущество как комплексная проблема / Н. Кейзеров // Общественные науки и современность. – 1992. – № 4. – С. 16-22.
4. Конвенция, учреждающая Всемирную организацию интеллектуальной собственности / Подписана: Швеция, Стокгольм, 14.07.1967 г. Изменена: 02.10.1979 г. [Электронный ресурс]. – Режим доступа: http://www.wipo.int/treaties/ru/.../trtdocs_wo029.html.
5. Лепський М.А. Феномен соціально-технологічного укладу / М.А. Лепський // Культурологічний вісник: Науково-теоретичний щорічник Нижньої Наддніпрянщини. – Запоріжжя, 2010. – Вип. 24. – С. 63-71.
6. Мильгром В. Дело "БЕТАМАКС": двенадцать лет спустя / В. Мильгром // Интеллектуальная собственность. – 1995. – № 11/12. – С. 63.
7. Мильгром В. Позвольте не согласиться: о товарном знаке и международной лицензионной практике / В. Мильгром // Интеллектуальная собственность. – 1995. – № 7/8. – С. 11-18.
8. Никитенко П.Г. Новая (ноосферная) экономика и фондоэффективный механизм ее формирования / П.Г. Никитенко // Трансфер технологий: от науки к бизнесу: Материалы V междунар. симпозиума. – Алушта, 15-20 сентября 2013 г. – Симферополь: Крымский научный центр НАН Украины и МОН Украины, 2013. – С. 37-43.
9. Парижская конвенция по охране промышленной собственности / Подписана: Франция, Париж, 20.03.1883 г. Пересмотрена: в Брюсселе 14.12.1900 г., в Вашингтоне 02.06.1911 г., в Гааге 06.11.1925 г., в Лондоне 02.06.1934 г., в Лиссабоне 31.10.1958 г., в Стокгольме 14.07.1967 г. и изменена 02.10.1979 г. [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://www.wipo.int/treaties/ru/ip/paris/paris.html>.
10. Проект «Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом і його державами-членами, з іншої сторони [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.kmu.gov.ua/docs/Agreement/AA_Body_text.pdf. – С. 39.
11. Самуэльсон П. Экономика. Словарь терминов / П. Самуэльсон, В. Нордхаус // М., 1999. – 790 с.